

Tēzes no grāmatas: „Pasaku dziedinošais spēks”, 2012.g.

- ❖ Cilvēks ir viena no lielās sistēmas apakšsistēmām, tāpēc viņam sākumā jāizpēta un jāiepazīst sevi, jāatrod sava vieta pasaules sistēmā. Tas ir iespējams, ja saprotami vides, vietas un jēgas orientieri, pasaules uzbūves shēmas un ir izpratne par savu atrašanās vietu kopīgajā sistēmā. Jebkurai kultūrai ir orientieri un pasaules modeļi. Pasaules modelis, vairāku pasaļu savstarpējā mijiedarbība, rod atspoguļojumu mītos, pasakās, reliģiskajās tradīcijās, rituālos, valodā un valodas kultūrā. Katra jaunā paaudze šo mantojumu saņem kā pamatu, uz kā būvēt gan savu individuālo, gan kopējo savas pasaules modeli.
- ❖ Pasakās ir informācija par to:
 - 1) Kā ir iekārtota pasaule un kādas ir tās likumsakarības
 - 2) Kādas ir pasaules un mūsu robežas un kad tās drīkst vai nedrīkst pārkāpt
 - 3) Kas notiek ar cilvēku dažādos dzīves periodos
 - 4) Kādi posmi pašrealizācijas ceļā ir jāiziet sievietei, vīrietim
 - 5) Kādas lamatas, grūtības un šķēršļi mūs sagaida dzīves ceļā
 - 6) Kuras vērtības ir svarīgākas
 - 7) Kādas ir cēloņu un sekņu savstarpējās sakarības
- ❖ Pasakās ir attēlota cilvēku psihiskā realitāte, cilvēka dvēseles iekšējie ritmi, pretrunas, garīgo meklējumu scenāriji... Klausoties pasakas, zināšanas bērnam uzkrājas kā pasīvs bankā, kas tiks izmantots, kad būs vajadzīgs. ...Pasakas metaforiskā daba tiek uztverta tikai zemapziņas līmenī un tur notiek pozitīvās uzmanības programmēšana, vērtību, redzējuma un pozīcijas pārstrukturizēšana.
- ❖ Bērniem bieži vien ir grūti saprast loģiskos izskaidrojumus, tāpēc, labāk ir izprotama metaforu valoda, kurā saturs ir koncentrēts spilgtā, konkrētā tēlā un notikumā. Tādējādi izdodas pārkāpt pāri grūtajam, loģiski izskaidrojamajam procesam un nonākt līdz intuitīvajai izpratnei, ar kuras palīdzību var uztvert jēgu.
- ❖ Katram no mums, gan lieliem, gan maziem, piemīt fantāzija. Tieši fantāzija un iztēle palīdz formulēt nākotnes tēlus. Mūsu dzīvei un dzīvībai ir svarīgi, lai nākotnes tēli būtu pozitīvi, skaisti un vērtīgi.
- ❖ Pasaka audzināšanas aspektā ir īpaša, viegli uztverama iedarbība, tā nerada liekas emocijas, neaizvairo un norāda uz problēmu vai lamatām gan tieši, gan netieši. Mācību materiāla pasniegšana pasakas formātā audzinošo ietekmi padara mazāk autoritāru, aktivizē iztēles resursus un paplašina apziņas robežas. Audzinošas morāles, autoritāri norādījumi, pozīcija „no augšas” bērnam un arī pieaugušajam, kurš ir šāda dialoga dalībnieks, var radīt protestu, noliegumu un nepatīkamas emocijas.
- ❖ Cilvēks, atrodoties konkrētā dzīves situācijā, no savas pasaules kartes, kas veidojusies bērnībā, paņem sev nepieciešamās zināšanas un prasmes un pēc tam rīkojas. Respektīvi- cilvēka redzamā uzvedība atbilst viņā notiekošajiem iekšējiem procesiem, viņš nevar darīt citādāk, kā liek zināšanas viņa personas kartē. Rīcība ir saskaņā ar viņa pasaules redzējumu, sevis, savu iespēju un vēlmju izjūtu.

- ❖ Veselīgai personībai dzīves karte ir reālistiska, tā nepārtraukti tiek papildināta. Tas nodrošina pietiekami daudz dzīvības enerģijas. Cilvēka attieksme nepārtraukti transformējas, arī priekšstati par iespējamajiem rīcības veidiem, jo viņš jebkurā situācijā ir spējīgs kaut ko iemācīties
- ❖ **Cilvēka pasaules izzināšanas instrumenti:**
 - 1) Pamatošanās uz personīgo pieredzi;
 - 2) Priekšstatu noteiktība (veselā sadalīšana daļās, robežu noteikšana starp tām)
 - 3) Priekšstatu savstarpējā iedarbība, cēloņu un sekū attiecības;
 - 4) Kopēju dzīves likumsakarību izpratne.
- ❖ Metaforiskās psiholoģijas skatījums: 4 dzīves posmi, kuriem bērnam jāiziet, kamēr veidojas un nobriest viņa personība:
 - 1) Pasaules apgūšana. Personiskās pieredzes veidošanās.
 - 2) Pasaules noteikšana, izprašana.
 - 3) Cēloņu un sekū likumsakarības.
 - 4) Dzīves likumsakarību izpratne.
- ❖ Tautas folklorā – pasakas, dainas, teikas – ir nodrošinājuši iespēju pakāpeniski veidot pasaules uzskatu un pamatu personības kodolam. Tādējādi tiek piepildīta viena no vajadzībām – atrast un saprast dzīves un pasaules iekārtas jēgu, savu vietu un lomu. Pieaugušajiem ir jāsaprot, kādas pasakas un kādu informāciju bērniem noteiktā vecumā un dzīves situācijā piedāvāt.

Arhetipi

- ❖ K.G.Jungs uzskata, ka visi kultūras mantojuma simboli ir mantoti kā kultūras pieredze un pieder pie kolektīvās bezapziņas. Turklāt visi mantotie simboli laika gaitā izveido arhetipus, kas ir diezgan konkrēti un katrs ar savām īpašībām.
- ❖ K.G.Jungs: „Arhetipi ir gatavības sistēmas, kas vienlaikus ir gan tēls, gan emocija. Tos izmanto līdz ar smadzeņu struktūru, tie ir tās psihiskais aspekts. No vienas puses tie formē spēcīgu instinktīvu aizspriedumu, bet no otras puses, tie ir visefektīvākais instinktīvās pielāgošanās līdzeklis”.
 - 1) Ēna- reprezentē visu to, ko apziņa sevī noliedz
 - 2) Anima/animus - abi divi arhetipi ir gan vīrietim, gan sievietei
 - 3) Gudrais vīrs –Gara arhetips – izsaka garīgo principu (pasakās- vecais vīriņš vai burvis)
 - 4) Lielā Māte – izsaka vielu, kuru caurauž gars (pasakās - vecā sieviņa, ragana)
 - 5) Patība – apvieno gan apzināto, gan neapzināto
 - 6) Bērns – kolektīvās dvēseles pirmapzinātā bērnība
 - 7) Ceļš kā arhetips paredz daudzu un dažādu pārbaudījumu klātesamību
 - 8) Cilvēkā esošā spītīgā pusaudža daļa – pasakās – pameita, tēva dēli
- ❖ Radošā domāšana ietver prasmes atrast oriģinālus, no stereotipiem brīvus risinājumus, sasniegt rezultātus ar lielāku prieku, ieguldot mazāk enerģijas, un sniedz spēju izprast pēc iespējas vairāk cēloņsakarību, risinājumu un iespējamo sekū.